

TELEGRAPUL ROMAN.

Nr 68. ANULU XVII.

Sabiiu, in 28 Augustu (9 Sept.) 1869.

Telegraful este de două ori pe săptămâna; în ziua și Dumineca. — Prenumeratim se face în Sabiiu la expediția foioi pe afara le c. r. poste, cu bandă prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretiu prenumeratului pentru Sabiiu este pe anu 7 fl. v. a. — Pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei și pen-

tru provinciale din Monarchia pe anu anu 8 fl. era pe jumătate de anu 4 fl. v. a. — Pentru principii și teritori straine pe anu 12 fl. 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Inseratul se plătesc pentru
între 1 ora cu 7 cr. și 1 ora, pentru
a două ora cu 5 cr., și pentru a
treia repetare cu 3 1/2 cr. v. p.

Evenimente politice.

Delegațiunile și terminarea ședințelor înse resuetele lucrărilor acelora vibraza încă în moduri diferite. Partea cea mai neplacuta a acestor resuete se vine delegaților cislaitanici, precum și partidă militară și numesc „sacrificatori euragi-osi“, deși li se atribue fără cuvântu epitetul din urmă.

Între resuetele acestei mai aflâmu, după „Militär Zeitung“ ca cetățile Zengg și Siszek au protestat contra disolvării confinilor militari; ierà Varasdinenii, se dice cărui că înainte de disolvare să fi reprezentat în senatul imperial, pentru că el, în principiu, sunt contra ori cărei reforme ce se arătă fără de ei și protestă solemnul contra avocatilor nechiamati, există aceia în Agramu ori în Pestă, totu atât. Din cele ce spune fără militară mai departe transpare că se potu naște și unele frecăriri pentru teritorii. Asiază d. e. după disolvare, districtul Sichelburg lă pote cere Carniolia înăpoi, pentru că la înființarea confinilor acăsta lă cesu din alu seu, fără că staturile tierei sasi fia perdută prin acăstă drepturile virtuale. Se spune și de pregătirea unei petiții a Sichelburgensilor că după desmilitarizare să se anexeze ierà-si la Carniolia. Articulul ce trăză tōte aceste nu lipsește în fine de a dă și o lectiune delegaților, pentru că desbatu și discută lucruri pre cări ei nu le pricepu.

Suntu înse tōte aceste numai nisice „desideria pia“ a le partidei militare, său băsăză ele preceva adeveru, va pută ori cine cunoșee, deoarece va consideră că parte mare din confinie nu se miscă azi după cum arătă cugeta cineva în contra desmilitarisării. Insesi părțile cele slovene vomu vedé indată că nu suntu dispuse a pasă energetică în contra acestei măsuri, ci deoarece putemă ave credere deplina în cele ce relatează „Osten“, despre carele nu se pote dica că e magiaro-silu, prin cestiuă acăstă se deschide calea unei nouă cestiuă. Dăsăfără după o introducere mai lungă la unu articulu: „Anecșarea slovenilor la Ungaria“, în carea introducea o lectiune buna nemilor pentru aspirațiunile loru egemonice, afirma că are o scrisore, ce i-a venit dela mână unei persoane, demne de credință și considerabile. Reproducemu și noi pasagile cele mai însemnante, pentru că sa vedem, că slovenii cugeta cu totul alta felu decum crede partidă militară.

„In dilele aceste“ dice scrisorea, „să ventilatu între mai multi politici unguresci și sloveni întrebarea, că ore nu arătă consultu, că slovenii, prelungă acelasi modalități, precum și croații, să se anexeze la Ungaria, cu unică deosebire, că din afacerile comune să li se vina slovenilor o cuota anumita și venitul prisorisitoru sălu intrebuitieză în administratiunea loru propria. Slovenilor le arătă intrătăta bine acăstă, pentru că înflorindu industria și crescendu venitulu, să arătă folosí (venitulu) numai în teritoriul și pentru teritoriul locuitu de ei.“

„Dupa declaratiunea facuta de dlu ministru de finantie Becke în delegațiunea senatului imperial, Ungaria, la pertratarea comunității, în protocolul comunicat cu comitetul cislaitanic și au rezervat drepturi și asupră Dalmaciei și asupră confinilor militari. Asiază prelungă înfluență precum panitória a ministeriului ungurescu e mai că sigura ca și Dalmatiia va fi anexata la Ungaria, precum și în templatu acum cu confinile militari. Deoarece voru mai adauge apoi și tōte tienuturile slovene la Ungaria, atunci ei suntu în posessiunea litorală intregu. Acum deoarece Boemii și va renoi legătura cea vechia cu Ungaria, și polonii simpatisează azi de tare cu Ungaria, incătu și aci e de a pre-

vede o federatiune atunci federatiunea dunăreana a lui Kossuth, profetita și de Bismarck, eata că arătă gata, mai adăugându-i-se și litoralul austriac.“

Totu acolo e vorba și de aziă numitul cercu cilli, pretinsu de Croația, ierà ceea-lalta parte a Stiriei pâna la Leibnitz se dice că s'a tienut de Ungaria.

Se intielege că „Osten“ pasiesce decisivu contra politicei acestei, înse și caracteristică că tōte aceste, că ce avenut a lăsat directiunea opinionei publice, în locu de a vedé o pasire energica carea se protesteze cu ori ce pretiu contra incepătului arondarilor și anectărilor aprobată de delegațiunea senatului imperial.

Spatiul nu ne permite a ne esteinde mai departe, cugetăm că cele impărtășite suntu o nouă contributiune la desilusinarea politica, pentru acei ce voru mai și să adă cuprinsi de densă.

Missiunea femeiei în societatea omenescă.

O idea, aziă se dice, înalta și străbatutu în tota lumea civilisata; acăstă idea este o manevră patiunea femeilor. Ideea acăstă sublimă (?) au imbrătășat-o precum se vede și unii dintre literatii și literatele române. Amu celiu cu atențiu prospectul ce ni-lu da unu corespondinte a „Tel. Rom.“ despre adunarea generale a Asociatiunei tienută în Siomcut'a-mare și cu deosebire despre disertațiunea literatei noastre Constantia Dunca a cărei tema era emancipatiunea femeilor, și mi-a placutu tare notă redactiunei, „ca femeile, caru căru emancipatiunea în inteleșul acelui de a fi egale cu barbatii în afaceri publice nu sciu, care e missiunea unei femei.“ Mi iau libertate și că unulu dela tiéra a face orisicari observări la idea aziă de multu laudata, ce a străbatutu în tota lumea civilisata: la emancipatiunea femeilor, cercându a aretă în scurtu problemă și missiunea cea adeverată a femeii în societatea omenescă.

Omenii *) suntu dedati, că ori-ce idea nouă, ce ese dela unu omu renunță său dela vre-o națiune cultă, se o primăscă de idea sublimă și se o profetișcă fără de a cugeta cu seriositate, că ore este ea practicavera și folositore omenimei. Acăstă se pote vedea, că se nu mergemă departe și din articulul ce lu scrie dlu Marienescu în „Familia“ nr. 18 sub titulu „Luptele pentru emancipatiunea femeilor.“ Dlui recunoște, că „adescori să facuți și abusu de ideile nouă și bune, și contrarii atunci surpară caușa bună; insă ori-ce, corespunde firei genului omenescu — dice D-lui mai departe — naturei unui poporu, ratiunei și dreptului, și ori-ce idea, ce are destinatiunea, ca odată se învingă, va trece incetu preste pedece, și va învinge, și atunci trebuie se dovedește, că are dreptu se vietuiască! Libertatea poporilor a fostu de multu o idea; în dreptatea naționalităților, e adi o idea chiaru în tempulu luptelor, și reformă socială a femeilor e o idea, ce adi și incepe luptele. Amicii de dreptu, de dreptate și adeveru, se voru întruni sub flamură acestei reforme și o voro portă pre calea virtutiei la învingere; ei se voro luptă chiaru și cu prejudiciile și nepasarea femeilor, pentru interesulu acestor.“ Aceste suntu ideele, cari le exprima dlu Marienescu despre emanciparea femeilor, și de feliu acăstă suntu altele, cari le exprima altii și leau exprimătu și domnișorul Const. Duncă la adunarea generale a Asociatiunei în Siomcut'a. Că se scie insă lectoarulu, ce se intielege sub emancipatiunea femeilor citezu ierà-si pre dlu Marienescu, carele spriginesc emancipatiunea și dice: ca femeia se aiba

dreptu: a inviată acelă sciinție, ce le inviată barbatii, că se pote și doctori de medicina, diregatorii etc. — A avea drepturi politice, de unde aru urmă se iee parte eu dreptu de votare la alegerile diregatorilor, deputaților, a fi deputat la dieta etc. etc.“

Cumca ideele domnilor emancipatori de femei nu se voru realiză nici odata, aceea jace în natură lucrulq. Nu este emanciparea femeilor în inteleșul, celu sau sprințitorii ei, o idea egală cu libertatea poporilor și cu egală indreptățire a naționalităților, pentru că libertatea poporilor și egalea indreptățire a naționalităților jace și se băsăză pre dreptu naturalu alu poporilor și a naționalităților și în combinație cu acăstă pre dreptu istoricu alu omenimei în genere. Fia care popor, fia-care națiune au esită din mână creatorului, cu aceleasi facultăți spirituale și morale și se deosebesc de alte popore și națiuni numai prin positiunea climatica, prin educațiune și prin alte influențe externe, prin urmare este dreptu și ecuabilitu, că precum fia-care individu că persoana este liberu avându voia și facultate de a se otari pre sine, aziă se fia tōte poporile libere și egale indreptățite. Cu totul altă este pretensiunea femeilor său a emancipatorilor loru a fi legalu indreptățire cu barbatii.

Femeia nici din punctu de vedere a religiunei nici a filosofiei profane nu are acelesi facultăți și prin urmare nu pote se aiba acelasi dreptu publicu în societate, ce-lu are și trebuie să-lu aiba barbatul. Luându a mână St. Scriptura isvorul religiunei crestinescă și celei mai culte, vedem dela începutu pâna la sfersitulu ei, că femeia e inferioră barbatului. Nu-i e sclava, nu servitore, ei e datorie că se ascultă de elo. Ddieu insusi i dice muierii, precum enarează revelațiunea legel vechi în carte facerei, că „sub puterea barbatului teu vei fi, și elu va domni preste tine“. Pre lângă aceea suntu multime de pasagie unde se declara inferioritatea femeiei. Apost. Pavelu în legea nouă pronouncese femeilor, că se taca în biserică, se nu cuvinteză, ci se sia blanda supusa și ascultatore de barbatulu ei, dovăda evidentă, că biserică crestină n'au recunoscutu în femeia uou organn, căruia să-pătă incredintă propoveduirea învenitărilor sele. Dara nu numai crestinismulu au recunoscutu debilitatea și inferioritatea femeiei, ci tōte religiunile pagâne dela poporul celu mai cultu pâna la celu mai selbatie au decretat și au recunoscutu acea inferioritate. Însă sa abstragemu dela religiune, se privim cestiuă femeilor curătu din punctu filosoficu. Nu le-an denegatu loru din tempii cei mai vechi filosofii egalitatea cu barbatii? dovăda ne suntu femeile grecesci, cari siedeau incinat in cele mai din launtru odăi ale casei și nu li se concedea fără numai la festivități deosebite a loă parte, ne cum se siđe in oriopag și se iee parte la adunările poporului. Asemenea eră și la romani. Pâna cându eră virtutea româna la locul seu, femeia și sciă datorintele sele; nu se ia parte pre rostru, la forulu judecătorescu său la sufragiul universal, ci sa-si crăcea copiii acasa sa-i facă demni urmatori ai barbatilor loru și se pote economia casnică la care barbatulu fiindu ocupat in vieti publica adeseori nu pută luă parte. Asemenea dovăda ne suntu vechii galli și germani, cari mergeau in resboiu, aduceau jerisă dieilor pentru victoria și se consultau prin padurile loru insuflate de dieitate pâna cându femeile lucrau acasa pamen-tulu și purtau economia casnică. Tōte aceste suntu dovedi, că poporile necorupte fiindu insuflate de dreptulu naturei și cunoscău și securile loru fie care datorintă sea. Dara sa vedem ce ne arată istoria și ratiunea mai departe. In evolu mediu filosofia asemenea n'au adus pre femei in studiul acelă alu

*) Cari nu cugeta.

Red.

adoratiunei, de care se impatasiesc mai in tota Europa. Filosofia ca totu-déun'a au remas si in tempulu acesta, si au remas pana in seculul nostru fidela principiului seu, de a emaná numai dela ratione si dela natura si de a face deductiuni numai pre basea acestor'a. Iosa animositatea si fragedimen inime cantaretilor germani, francesi etc. si a tuturor poporelor cari s-au edificat domenii pre ruinele culturii romane au inceput a admirá frumsetia a-i da intaietate in societati si la banchete si a impinten'i pre cavaleri a scutii cu totu pretiului debilitatea femeiesca. Ide'a desvoltata prin cantareti semi-asemeyati a adus pre cavalerii vechi la multe ridiculositati. Ierusalimulu eliberatu de Torquato Tasso e plin de aventuri eu femei. Ridiculositatea cavalerilor vechi o arata forte bine Cervantes in opulu seu „Don Quixote.“ Fanta-sia lui Don Quixote gasindu pre Dulcinea e egale cu a cavalerilor vechi si moderni — dara nu me estindu mai departe, ca se nu vatem „delicatesti a si bunu tonulu modernu.“

Tempulu modernu ne concede, ca se privim pre femeia in doue stari, — in societatea cultivata si in societatea culta naturalmente in societatea viellei rurale. Ambe stari aceste ne arata pre femeia in o pozitie cu totul contrarie unei altei; caci pana candu femeia plugariului de pre sate dupa cum binevoiesc dlu Marienescu a dice „lucra maestrii, ramuri industriale si face din man'a ei capitalu de castig a avutia“ si pana candu femeia de pre sate e la lucru si la totu necasulu langa barbatulu seu, si porta pre langa aceea economia casei, crescandu-si copii intru frica lui Ddieu, pana atunci domn'a dela cetate siede in salonu fara de nici o grija, joca pre claviru seu se joca cu catelulu. Pana si face toleta, pana dejuna, prandiesce mai discurdea cu sora de cafea si mai ese la preumblare trece diu'a si asi trece tota dilele unele dupa altele. De barbatu carele se trudesc spre acuierarea panei de tota dilele forte putieni au grija, si apoi pre copii se nui vada. Acolo e servitora, daica etc. grijescala si ilu dea numai crescutu. De aicea vedem instreinarea ceea ce se afla intre copii si parinti dela orasiu mai de regula, pre candu pre sate tata, mam'a si copilul suntu unu trupu si unu sufletu.

(Va urmá.)

Revista diuaristica.

Unele foi, dice „Adunarea nationala“, inimice Romaniei interpretaza caletori'a M. S. a domnitorului Carolu la Livadi'a in modu forte estraordinar. Cu deosebire vede „Corespondint'a de Nord-Est“, ca scopulu caletoriei acestei a fostu, de a intari o alianta cu Tiarulu Russiei pericolosa pentru Occident si mai ou sema pentru Austro-Ungaria; ca dlu Cogalnicenu a pregatit tota acestei si principele Dimitrie Ghic'a, ministrul de externe, inca e invoitu.

La aceste replica diuariu francesu „Le Public“ dicendu: Ca „Corespondint'a de Nord-Est“ e deapururea galta, a innegri pre romani inaintea Europei. Ca planul principelui Carolu, de a face visite suzeranilor Europei, e cunoscutu mai de multu si ca a inceputu visit'a cu Tiarulu, fiindu ca se afila togmai in Crime'a, la portile Romaniei.

Catul despre dlu Cogalnicenu si principele D. Ghic'a, acestia suntu omeni cu multu mai experti si mai versati in politic'a tieri loru, decat sa se ocupe cu astfelu de cestiuni chimerice, precum e infintarea unui imperiu daco-romanu. Ca cabinetul loru actualu, contraria politicei celei sgomotose a cabinetului precedentu, a restabilitu ordinea si liniscea, asi incat de candu a venit la carma nu se poate plange nici o putere a Occidentalui in contra Romaniei. —

Proiectu de lege.

pentru industria.

(Urmare)

Partea II. Despre personalulu ajutatoriu.

§. 35. Personalulu ajutatoriu consta din invatiacei si sodali.

§. 36. Fia-cârui industriasiu de sine statutoriu este iertat, a tiené invatiacei, deca nu i s'a detrasu dreptulu acesta pre unu tempu óresicare seu pentru totu-déun'a.

§. 37. Unu copilu, care inca nu si-a implinitu anulu 12 alu etatiei sele, nu se poate primi ca invatiacelu.

§. 38. Invatiacelu se primește inaintea pre-siedintelui corporatiunei industriale, deca maestrul si membru alu unei corporatiuni, iera deca maestrul nu se tiene de nici o astfelu de corporatiune, atunci se primește inaintea antistelui comunali, respective inaintea primariului orasului, seu inaintea politiei.

§. 39. Maestrul si parintii seu tutorul invatiacelui au de a se invoi intre sine cu ocazia primirei despre durarea tempului de proba si de invetiare, despre alimentarea si imbracarea invatiacelui, despre sum'a banilor pentru invatiatura seu deca in locul banilor acestor'a se prelungesc tempulu invatiaturei, sa se invoiesca, ca catu tempu se dureze prelungirea si in catu sa se socotesca acest'a la banii de invatiatura.

Invoirea acesta se petrece intr'unu protocolu alu antistieci menitu spre scopulu acesta si se subscrise de ambele partide, prin ceea ce devine obligatorie.

§. 40. Maestrul ca invetiatoriu e obligat, de a tracta cu invatiacelulu ca unu parinte de familia cu grigia; sa-lu cultiveze catu pot in ramulu de industria, ce-lu porta, sa-lu inveti la moravuri bune, la renduila si la iubirea de lucru, sa-lu indemne de a cerceta servitiulu ddiscesu in tota duminecile si serbatorile si scola industriale sera si Dumineca si sa-i dea tempu cuvenitul spre acest'a si pentru invetiare si de nu va fi certatul invatiacelulu scolele elementare, sa-i dea ocazie sa inveti a celi, a scrie si computa, iera in casu de bala sa ingrijesca de elu.

§. 41. Maestrul se intrebuintizeze pre invatiacelu numai la astfelu de lucruri, cari se tien curatul de industria si nu-i este iertat a-lu ocupati nici intr'unu chipu cu lucruri ce se tien de servitori; maestrul trebuie sa vegheze, ca sa nu vatem nimenea dintre cei de casa, seu dintre sodali pre invatiacelu.

§. 42. Pre invatiacei, cari inca nu si-au implinitu anulu 14. alu etatiei sele nu este iertat a-i ocupati cu lucru mai multu ca 10 ore pre di, cari au implinitu anulu etatiei 14. potu fi ocupati 12 ore pre di; in amenda casuri insa trebuie sa se tien 2 ore de repansu intre lucru si trebuie sa se dea invatiacelor numai astfelu de lucru, ce corespunde etatiei si puterilor loru.

§. 43. La lucru de nopte nu este iertat a intrebuintia nici decum pre invatiacei, cari suntu mai tineri ca de 16 ani; ca lucru de nopte se privesce lucrul acel'a, ce se seversiesce intre 9 ore sera si 5 ore diminetia.

§. 44. Invatiacei suntu detori a respecta pre maestrul, a-lu asculta si a tien secretulu in lucrurile incredintate loru; aceia, cari au costul si quartirul in cas'a maestrului suntu supusi si disciplinei de casa.

§. 45. La sfarsitul tempului de invatiatura are invatiacelu dreptu, de a cere dela maestrul unu testimoniu corespondentului adeverului, care sa se contrasegneze de antistele comunale, respective de primariului orasului.

§. 46. Puterea obligatorie a contractului de invatiamentu se incepe cu decursulu tempului de proba togmitu, iera de nu s'a togmitu tempu de invatiatura, atunci se incepe cu 3 luni dupa intrarea invatiacelui.

Timpulu de proba trebuie sa se computeze la timpul de invatiatura.

§. 47. Din banii hotariti pentru invatiatura vinu a se computa trei siesimi pre tertialitatea cea d'inteiu a tempului de invatiatura, doue siesimi pre a dou'a si un'a siesime pre cea din urma tertialitate a tempului de invatiatura. Dupa impartirea acesta sa se determine desdaunarea, ce trebuie sa se dea unei partide de catra ceealalta, care strica contractulu in casurile arata in §§. 50 si 51.

§. 48. Dece invatiacelu e retinutu dela lucru in decursu de tempu mai indelungat prin absentia seu bala, si continua inse mai departe invatiatura, atunci e indrepatatul maestrului, de a prelungi tempulu invatiaturei dupa proportiunea tempului absentat.

§. 49. Relatiunea de invatiatura si perde valoarea de sine:

1. Candu more maestrul seu invatiacelu seu deca devine vre-unul neaptu de lucru;
2. candu maestrul seu invatiacelu e detori a face serviciu militar;
3. candu se condamna un'a dintre partide la inchisor preste 6 septamani;
4. candu

antist'a i detrage maestrului dreptulu, de a tineea invatiacei

§. 50. Relatiunea de invatiatura se poate dissolve anuntandu-se cu 14 dile mai inainte din partea maestrului:

1. Dece invatiacelu si vatema greu si de repetite ori detorinti sea, seu deca se poate cunoaste fara indoiala, ca nu e aptu spre invatiarea industrii respective. 2. Dece e bolnavu mai mult de 3 luni.

Din partea parintilor seu a tutorului invatiacelui:

Dece maestrului nu-si implinesce detori sea fatia cu invatiacelulu; 2. Dece maestrul sufere de o bala mai mult de 3 luni; 3. Dece invatiacelu si alege alta cariera seu alta industria; 4. Dece maestrul se stramuta cu locuinta in altu locu (in altu satu seu in altu oras).

§. 51. In astfelu de casu de dissolvare e detore partid'a, care cauzeaza disolvarea, desdaunare celealte partide, care desdaunare sa se determineze cu ecuitate pre basea timpului de invatiamentu decursu si a banilor de invatiamentu togmiti si dupa cheia arata in § 47.

§. 52. Dece veduv'a maestrului continua industria dupa mormanta lui, atunci trebuie sa incheie cu invatiacelu unu contract nou, deca voiescu amendoi a continua relatiunea de invatiatura.

§. 53. Unu maestr, care primește cu scirea pre unu invaciach fugit, e responditoru dimpreuna cu invatiacelu pentru daun'a, ce a causat prin invatiacelu prin fugirea sea maestrului celui de mai inainte.

(Va urmá)

Protocolul.

Siedintie a XIII.

(extraordinarie)

tinute din partea directiunei Asociatiunei nationale pentru cultur'a poporului romanu, in Aradu, 8/20

Augustu 1869.

de fatia au fostu:

Presedinte: Ioane Popoviciu Deseanu directoru substitutu. Membri: Emanuil Missiciu perceptoriu, Stefanu Siorbanu bibliotecariu, Dr. Atanasius Siandoru, Demetriu Bonciu, Ioane Goldisiu esactoru, si Teodoru Serbu economu.

Notariu Petru Petroviciu.

110. Protocolul siedintei precedente ordinarie din 2/14 Aug. a. c. cetindu-se.

Determinat: S'a autenticat.

111. Cu referinta la decisulu directional din 2/14 Aug. a. c. esactorul si notariul Asociatiunei presinta programul pentru adunarea generala tie-nenda in 1. Septembre. 1869 a. a.

Determinat: Se predă unei comisii statatore sub presedintia directorului secundariu substitutu Ioane Popoviciu Deseanu din comembrii: Demetriu Bonciu, Stefanu Siorbanu, Ioane Goldisiu si Teodoru Serbu spre censurare, avandu aceasta comisiune a substerne programul completat in siedint'a venitore de sembeta in 21 Augustu 1869. c. n. directionei.

112. Pentru autenticarea protocolului acestei siedintie:

Determinat: Se desige terminu pre sambata in 21. Aug. 1869. c. n. la siedint'a ce se va tie-ne atunci'a.

Protocolul acesta cetindu-se s'a autenticat in siedint'a extraordinaria din 26 Aug. nou 1869.

Ioane Petroviciu Deseanu

directorul secundariu

Petru Petroviciu

notariu.

Protocolul.

Siedintie a XIV.

tinute din partea directiunei Asociatiunei nationale pentru cultur'a poporului romanu, Aradu in 31

Augustu 1869.

de fatia au fostu:

Presedinte: Ioane P. Deseanu directoru secundariu substitutu.

Membri: Emanuil Missiciu perceptoriu Lazar Ioneseu fiscalu, Stefanu Siorbanu bibliotecariu, Dr. Atanasius Siandoru si Demetriu Bonciu; notariu, Petru Petroviciu.

113. Comisiunea emisa sub nr. 111, pentru completarea programului adunării generale presinta programul stabilit pentru aprobarea și publicare.

Determinat. Programul compus de comisiune se primesc fiindu a se publica în totă foile naționale și a se tipări în 300 de exemplaria pentru împartire între membri Asociației la adunarea generală, totu-oata spesele tiparului se asemna la perceptorulu Asociației.

115. Se presinta scrisoarea Illustr. Sele Dui Episcop diecesanu Procopiu Ivacicovicin, dlu 2/14 Augustu 1869 nr. 164/ pres. in care prezintă Sea face cunoscută îndepărtarea de a casă la bâile din Mehadi'a pentru restaurarea sanatății lui, prin urmare împedecarea lui de a lăua parte la adunarea generală a Asociației noastre în calitate de președinte, și provoca directiunea a face dispusețiuni necesare în privința presidiului adunării generale.

Determinat: Se ie la cunoștința și se decide: a se înșinui dnii Vice-președinti ai adunării generale Ioanu Siorbanu, și Sigismundu Popoviciu despre absența Illustr. Sele lui Episcopu presedinte spre acelu, scopu, ca se bine-voiesca a se infatișa la adunarea generală pentru ocuparea presidiului. —

116. Colectantele din Cacov'a, dlu jurasorii cerc. Timoteiu Miclea în nesu cu epistol'a sea din 20/1 a. 1869 substerne supelerie protocolulu finalu de licuidare despre membrii restantieri ai Asociației, administrându și sum'a incasata dela densii cu 36 fl. Totu odata strapune 7 dechiarări ale membrilor noi intrati in Asociație pre lângă sum'a depusa că ofertu anualu din partea loru cu 14 fl propunendu-i de a si alesi de membri ordinari și anume: Ioane Botosiu preotu din Comorisce, Paulu Pend'a preotu din Comorisce, Iacovu Molinu docente totu din Comorisce, Moise Popoviciu negut, totu din Comorisce, Iovanu Botosiu, Nicolau Botosiu economu, Paulu Gerbanu economistu totu de acolo, totu cu ofertu an. de 2 fl., toti pre anii 1869/70—1870/1—1871/2.—

Determinat: Raportulu dui colectante se ia la cunoștința exprimendu-i-se „Multiamita protocolara pentru zelul desvoltat la agendele cestiuante“, deodata se estradă protocolulu de licuidare comisiunei censurătorie sub nr. 5 pentru darea opiniei ulterioare în meritul restantieror nerecunoscute și neincasabile dela membrii espusi acolo; iera individii propusi de d-sea dupa votisarea usuata secreta se dechira prin directiune de membri noi alesi ai Asociației, insarcinându-se notariulu cu estradarea diplomelor indatinate, pre partea acestor și matricularea loru in prot. memb. Asociației, — totu odata prot. de licuidare mai susu expusu se estradă comisiunei censurătorie pentru ulterioră afacere. Iera despre sum'a de 50 fl. transpusa prin colectantele mai susu numită percepto-ru Asociației se insarcină a estradă cuitantile prescrise pre partea solvitorilor respectivi, și a le trame dui colectante spre inmanarea loru.

117. Colectantele din Bocusegu dlu not. com. din Munereu Iosifu Ilie substerne simpliciter protocolulu de licuidare despre membrii restantieri ai Asociației din anii primitivi 1863/64 din care se vede apriatu ca toti membrii de acolo (Ce se vede? Lipsesce de aci. Red.)

Determinat: Se estradă comisiunei censurătorie pentru darea opiniei ulterioare. —

(Va urmă)

Romania.

Ni se tramite dela Bucuresci urmatorele:

Domnule Redactoru! Comitetulu instituitu pentru radicare unui monumentu ilustrului inventatoriu alu tipografiei Ioanu Gutenberg, precum și a doi români, cari au introdusu și patronatul acestei arta in Romani'a, ve roga sa bine-voiti a publica in colonele stimabilului diuariu ce redactati, urmatorulu „Apel“:

Sunteti siguri, dle redactoru, ca prin influența de care se bucura diuariu d-vostre, vom gasi unu sprigintu destulu de forte pentru realizarea dorintei noastre.

A P E L U !

Subsemnatii, formandu comitetul societăției pentru radicare unui monumentu ilustrului barbatu Ioanu Gutenberg, indemnati de amatorii progresului și de incuragiatorii meritului, intrunindu-ne in siedintă dela 2 Iuliu 1869 amu deliberatu, conform statutelor, pentru radicare acestui monu-

mentu. Ioanu Gutenberg, insuflitul de schintea geniului și amorea progresului sciintielor, prin sacrificii și privatiuni de totu felul, a inventat arta tipografiei care, mai târziu, a pusu omenirea in poziune nu numai de a cugetă, de a inventa, a inscrie fapte istorice ce aru fi remas in uitare, ci și de a le comunică cu cea mai mare înlesnire, in totu loculu.

Ioanu Gutenberg este acelă, care ne face să vorbim de presa, de acelu eminentu înainte meritoriu alu civilizației și progresului. Elu ne arata astazi a cunoscute unde e lumină și adeverul cari, fără arta tipografiei, aru fi remas necunoscute pentru totu-deun'a.

Acestu adeveru, atât de incontestabil, ne a pusu in poziune sa luăm decizie, noi subsemnatii, alesi de cei ce au bine-voită a lău acela frumosă și nobila inițiativa, ca să facem unu „Apel“ către toti acei cari, ca și noi, voru recunoșce, că Ioanu Gutenberg a adus cele mai mari servicii omenirei. Depinde acum de acei către cari ne adresăm, a corespunde la acestu „Apel“ ca astfelui, să putem realiză acela laudabila dorință, să a face că și România să poseda unu monument in onoarea și memorie a marelui și ilustrului barbatu Ioanu Gutenberg precum și a doi români cari, cei dintâi, au introdusu și patronatul arta tipografiei in patria noastră.

Listele de subscriptiune se imparte de către membrii comitetului la toti acei cari voru bine-voi a primi o asemenea insarcinare, iera pentru acei cari, cari voru dori a corespunde de a dreptulu cu comitetul se voru adresă la „tipografia lucratilor asociati“ din capitală, pasagiul român, unde asemenea se voru găsi liste de subscriptiune.

I. Eliadu Radulescu. P. Gradisteanu, I. Weis, C. S. Marcovici, M. Zamfirescu, P. Ispirescu, Sc. Walter, C. Marginéu, G. Dianu, Fr. Göbl, C. N. Radulescu, P. Jorjanu, G. Bilciurescu, I. W. Socec, A. Luchidi.

Dui ministru alu Cultelor și instrucțiunii publice:

Domnule ministră! A trebuitu se me grăbescu și se me intorcu, dupa o excursiune de patru dieci și trei de dile.

In aceste patru-dieci și trei de dile amu explorat trei-spre-dieci cetăti dace și române, ale căror planuri de situatie voiu avea onore a le înaintă ministerului preste putine dile, spre a se depune lângă cele-lalte döue ce v-amu supusu mai dinainte.

Amu desgropat patru sarcosage de pietre, dintre cari döue intace și forte frumosse, pentru cari amu luat dispozitione a se pute aduce la muzeul naționalu, unde și potu ave locul loru meritatu; și amu adunat multime de obiecte, monuminte in petri, in pămenturi, in bronzu, feru, argintu și auru, despre cari voiu ave onoarea a ve supune o relație in detailu in timpul ce voiu pot securia mai multu.

Ve rog, domnule ministră, in interesul scientiștilor archeologice, se bine-voiti o ordonă se mi se tramita catu mai in graba unu bunu desemnatioru spre a reproduce formele acestor monuminte, in pregatirea nului album archeologic daco-romanu.

(Semnat) Presed. comitetului Archeologicu Cesare Bolliacu. Tromp. Carp.

T a b a r 'a - F u r c e n i i , 21 Augustu.

Manevrele esecute astazi, sub ordinile dui generalu Macedonski, s'au facut dupa următoarele dispositiuni:

O avangarda din siése batalioane, artleria și cavaleria necesara, au inaintat și a intalnitu pre inamicu; corpulu principalu a venit a intarî prin o brigada aripa stânga a avangardei, pre cîndu o alta brigada a acelui-si corpului venit de se asediă pre oripă dréptă a avangardei in oblicu, lăudu aripă sea dréptă înainte; focurile incrucișate ale acestor döue linii presupunea pre inamicu debordat și fortificat a se retrage. Unu atacu generalu cu baioneta facut de tota linia, se intarî prin o descarcare a cavaleriei și termină respingerea inamicului. Dupa terminarea manevrei, Mari'a Sea primă desfilarea trupelor, exprimă satisfacție sea și trece in inspectie dorobantii, adunati in tabara, cari esecutara miscări de escadronu și focuri in cadră facuta de fia care dorobantii in găna calului asupra unei lînte asediate spre acestu scopu.

T a b a r 'a - F u r c e n i , 21 Aug.

Singur'a trupa, ce inca nu fusese trecuta in revista, compania de pontonieri, a fostu astazi inspectata de Mari'a Sea. Dens'a primă ordine a aruncă unu podu cu pontonile sele preste Siretu. In tempu de 3 patrari de ore pontonile fura desecate, grindile asediate pre blânilor asternute cu o linisice și precisiune demna de tota laudă. Dece materialul aru fi fostu compus de pantonu mai multu, malurile Sirelului aru fi fostu impreunate prin una poda solidu, preste care tota trupele aru fi putut trece cu securanta. La 3 ore Mari'a Sea porni cu tota trupele din tabera, pentru a execută marile manevre, ce suntu destinate a fini exerciție cele mari ale anului curentu. Aceasta manevra va dură döue dile, despartita prin unu bivacu, asediati lângă orasulu Tecuci. Unu inamicu presupus de a veni despre media-nópte ocupa orasulu Tecuci; rolul trupelor din tabera era a respinge pre acestu inamicu. Pentru acestă trupele formara avangardă, corpulu principalu și rezerva dictata de regulile tactice pornira din tabera sub acoperimentul ecclerorilor și a detasamentelor laterale; și, fiind surprinse de nobile, intrara in bivacu, lângă Tecuci, pentru a asculta aci reversarea doriilor, cîndu densele voru continuă luptă presupusa. Dupa o óra, bivuacul era in tocmitu și hrana de séră era gătă, pentru a se distribui soldatilor, cari au obținutu, prin atitudinea loru, multiamirele Mariei Sele.

(Monitorul.)

Varietăți.

** Conferintie de invetitori au fostu luni, marti cu invetitorii din tractul protopresbiteralu alu Mercurei; eri se incepura cele ale invetitorilor din ambe tracturile protopresbiterali ale Sabiuului. De mai departe audiuca in Sacele au fostu conferintie de invetitori din tracturile Brasovului. Credeam ca domnii respectivi ne voru pune in stare de a face cunoscute mai largu și resultatele conferintelor.

* Excelența Sea Comandante generalu Ld. MC. bar. Rodică, carele nu numai cu vre-o căteva dile mai nante sosi aici, a plecatu alalta-ieri la M. Vasarhely.

L I S T 'A

despre numerii sortirilor trasi la ocasiunea sortirii filantropice arangiate in folosulu fondului Asociatii naționale in Aradu, pentru cultură poporului român, și esecutate, in óra de repausu a peșterii de dantu tienuta la 1 Septembrie nou 1869.

Numerulu	Sortiului	Castigul	Descrierea castigului	Numele donatorului
83	36		O perina de divanu, brodarita cu pantica de catifea negra mf. pr.	Dsior'a Elis'a Brancoviciu din Caransebesiu.
171	26		O casseta.	Dn'a Ecatarin'a de Mocioni din Pest'a.
183	50		O corfita de feresta din margele, decorata cu flori facute mf. pr.	Dsior'a Alessandr'a Popoviciu din Bichisiu.
209	64		Unu orologieriu brodaritu mf. pr.	Dsior'a Ilc'a Lupu din B-Comlosiu.
286	148		O stregătoare de pene din postavu cu margele mf. pr.	Dsior'a Melani'a Vancu din Sîri'a.
253	150		Unu aratatoriu pentru cărti de cetețu brodatu cu margele, mf. pr.	Dsior'a Mari'a Andreeviciu din Caransebesiu.
673	6		O perdea lata cu catifea pentru clopotelul lăcașu cu margele in brodaria, mf. pr.	Dsior'e An'a și Paulin'a Dunca din Sabiu.

Numerulu	Sorțialul	Castigului	Descrierea castigului	Numele donatorului
644	13	O perina rotunda de canapea, brodaria cu-	On'a Olg'a Missiciu nasc. Popescu din Aradu.	
		prinsa in cretie de metasa ; mf. pr.		
725	92	Unu aternagiu de stergura decorat cu broda-	Dsior'a Cornelie Cadariu din Chiseseu.	
797	157	Unu aratoriu pentru cărti de cetitu broda-	Dsior'a Sabin'a Nichiciu, din Aradu.	
859	70	O cotarilia de parete legata din margele co-	Dsior'a Emilia Cornea din Chisineu.	
		lorite mf. pr.		
1011	159	2 sfeșnice de argintu.	Dn'a Ana Philimonu nascuta Crippu din Pecică.	
1047	139	O corfa de margele pentru ferestă, mf. pr.	Dn'a Angelina Dogariu nasc. Arcosu, din Aradu.	
1107	122	O corfa de bilete, cusuta din margele cu gar-	Dsior'a Cornelie Lazaru din Oradea-Mare.	
1139	155	Unu aternagiu de orologiu, mf. pr.	Dsior'a Maria Tienes, din Carașsebesiu.	
1167	105	O masarită de batistă, dinalita, mf. pr.	Dn'a Alessandru Magdu din Sioimusiu.	
1191	73	Papuci brodariti mf. pr.	Dsior'a Erminia Bocianu din Curticiu.	
1296	7	Unu covorul Iiesutu din lana colorita mf. pr.	Dn'a Maria Moldovanu din Sireia.	
1361	153	Unu tienatoriu de bumbusce in form'a unui iepure pre o tasa, cu ghirlanda de rose mf. pr.	Dsior'a Maria Ilieciu, din Aradu.	
1364	11	O perina cadrata de canapea lucru de bro-	Dsior'a Maria Romanu din Aradu.	
		dariacu cordele in colori diferite, mf. pr.		
1391	20	O mapa de scrisu.	Dn'a Ecaterina de Mocioni din Pest'o.	
1392	23	Unu aternagiu de vestimente, politura de lemn, decorata cu lucru de brodaria.	Dn'a Gabrielia Ionescu n. Ghergureviciu din Aradu.	
1395	63	Unu portagiu de cigare si notitie, lucratu in fire aurite.	Dsior'a Emilia Popu din Seleusu.	
1595	61	O caciula comoda de catifea brodarita cu fire de argintu auru mf. pr.	Dsior'a Zen'a Monti'a din Sicula.	

(Va urmă.)

(7-1) Concursu.

La scol'a gr. or. din comun'a Piappa de susu protopresbiteratului Sebesiului devenindu statiunile de invetiatorii vacante se scrie concursu si adeca pentru :

- a) Un invetiatoriu la clas'a I, cu lesa anuale de 120 fl. v. a. 20 xr. didactru de fia-care scolariu si 2 stângini de lemn.
- b) Un invetiatoriu la clas'a II, cu salariu la anu de 200 fl. v. a. 50 xr. didactru de totu scolarulu, 2 stângini de lemn si quartiru naturalu.

Doritorii de a ocupă vre-un'a din mentiunatele statiuni au sa-si asterna cererile si documentele : ca au absolvato IV clase gimnasiale, cursul pedagogicu seu clericale, au purtare morala si politica buna si ca sciu cantările bisericcesci, subsemnatei inspectiuni scolare tractuale pâna la 28 Sept. 1869 cal. vechiu.

Inspectiunea scolară gr. or.

Sebesiu 26 Aug. 1869.

pentru comitetul parochial

I. Tipelui,

Protop.

(6-1) Concursu.

Pentru ocuparea posturilor de invetiatori, la scol'a confessionale gr. or. din Abrudu, si Abrudu-satu, se deschide concursu.

Emolumentele suntu :

- a) la scol'a gr. or. din Abrudu, cu salariu anualu de 200 fl. v. a. quartiru, si lemn de incalditu,
- b) la scol'a din Abrudu-satu, salariu anualu de 200 fl. v. a. quartiru, si lemn de incalditu.

Concurrentii au de a-si substerne petitiunile la subserisul Inspectoratului scolar, celu multu pâna la 15 Septembrie a. c. provedite cu testimonii ca au absolvato clase gimnasiale, (câte ? R.) cursul pedagogicu, ori clericale, are deplina cunoștința a cantului bisericcescu si moralitate nepatata.

Dela Inspectoratului scolaru gr. or. alu Zlat-nei de joscu.

Ioanne Gallu,
Protopopu.

(7-1) Concursu.

La scol'a gr. or. din comun'a Heri'a trac-

tulu Muresianu in comitatul Aiudului, cerculu Szt

Benedicu se deschide concursu pentru o statiune de unu invetiatoriu cu salariu anualu de 150 fl. v. a. quartiru liberu si gradina.

Doritorii de a ocupă acesta statione au a-si tramite pâna la 20 Septembre a. c. petitiunile timbrate si provedite cu documentele necesarie, precum atestatul de botezu, atestatul ca au absolvato celu putieni gimnasialu inferioru si cursulu pedagogicu, la subseris'a esoria scolare.

Heri'a, 17 Augustu 1869.

Eforia scol'e gr. or. din Heri'a.

Concursu.

Statiunea de invetiatoriu in comun'a Galesiu scaunulu Selistei, cu salariu anualu de 166 fl. v. a. quartiru liberu si unu stânginu lemn de focu, au devenit vacanta, pentru a cărei ocupare se deschide prin acest'a concursu pâna la 15/27 Sept. an. cur.

Concurrentii, au a se adresă in scrisu documentându harnici'a loru, cătra subseris'a esoria.

Galesiu, 20 Augustu 1869.

(1-2)

Eforia scol'e gr. or.

Devenindu postulu invetatorescu din opidulu Ilia in vacantia, cu care este impreunatu unu salariu anualu de 200 fl. v. a. quartiru liberu, si lemn trebuinciöse,

Doritorii de a ocupă acestu postu au a-si trame la subserisul urmatorele documente : a) atestatul de botezu ca suntu de religia gr-orientale b) atestatul ca au absolvato celu putieni 4. clase gimnasiale si cursulu pedagogicu sau clericale in institutulu archidiecesanu din Sabiu celu multu pâna la 11 Septembre 1869.

Ilia in 18 Augustu 1869.

Ioane Orbonas in
Prot. inspec. scol. distr.

35-3

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetatoresca dela scol'a populara gr. or. din Stupinile Brasovului, de carea este legat si servitulu de cantaretu bisericcescu se scrie prin acest'a concursu pâna la 1 Octobre a. c. cal. vechiu, cu aceea, ca salariul anuale este de 180 fl. v. a., quartiru naturalu si 3 orgii de lemn.

Doritorii de a ocupă acesta statiune au a sterne pâna la numitulu terminu, subserisul comitetu parochiale, concursele loru indiestrate cu documentele inaltu prescrise si adresate cătra venerabilulu scaun protopopescu I alu Brasovului.

Stupini, 15 Augustu 1869.
Comitetul parochiale alu comunei gr. or. din Stupini.
Ioane Massimilianu, parochu si presiedinte.

Concursu.

La scol'a capitale gr. or. din Hatieg, se scrie concursu pentru două posturi de invetiatori, si anumitu pentru

- a) Un invetiatoriu de clas'a I si II, cu unu salariu anualu de 300 fl. v. a. quartiru naturalu si trei orgii lemn.
- b) Un invetiatoriu de clas'a III si IV cerele va fi totu odata si diriginte, cu unu salariu anualu de 400 fl. v. a. quartiru naturalu si 3 orgii lemn.

Doritorii de a competă la aceste posturi — fiindu de religiunea gr. or. — au a documenta, ca suntu pedagogi seu clerici absoluti, ca au cunoștiu'a limbilor patriei si portare buna morala si politica ; asternendu-si documentele la subserisul comitetu parochialu, si anumitu la mâna subserisul celu multu pâna in 1 Octobre calend. vechiu 1869.

Dela comitetul parochialu gr-or. din Hatieg. I. Ratius Presiedinte.

(3-2) Concursu.

La scol'a capitale gr. or. clas'a II din Lugosiu, este lipsa de unu suplentu invetatorescu, cu care postu este impreunatu unu salariu anuale de 150 fl. v. a. si 60 fl. v. a. pentru cortelu, 10 meti de grâu si patru orgii de lemn.

Doritorii de a ocupă acestu postu suntu positi pâna in 14 Septembrie a. c. calend. vechiu, re-cursele loru indiestrate cu documentele prescrise, despre calificatiunea receruta prin art. de lege XXXVIII din 1868, totu timbrate cuviincioso ; a le adresă cătra : sinodulu parochiale alu comunei gr. or. din Lugosiu.

Comitetul parochiale alu comunei gr-or. din Lugosiu in 10 Augustu 1869.

G. Pesteanu, Presiedinte.

4-2 Concursu.

Devenindu statiunea invetatoresca dela scol'a gr. or. populara din comun'a Talmacel in vacanție, se scrie prin acest'a concursu pâna la 15 dile a lunei lui Septembre a. c. st. v. cu acesti'a statiune este impreunatu unu salariu anualu de 130 fl. v. a. cortelu gratisu, lemn de focu căte voru si de lipsa, si grădina de legumi.

Doritorii de a competă la acesta statiune, au a documenta : a) ca au absolvato celu putieni gimnasialu de joscu, si cursulu pedagogicu, in institutulu archidiecesanu gr. or. din Sabiu ; b) ca suntu pre deplinu deprinsu in cantările, si tipicula bisericcescu ; c) ca marturisescu religiunea gr. or. si ca au purtare buna morale.

Concurrentii la acesta statiune, au a-si asterne subserisului, suplicele loru, provedite, cu documentele necesarie, pâna la terminulu susu atinsu.

Sabiu, 20 Augustu 1869. Ioanu Panoviciu, Protopopu gr. or. alu tract. Sabiu.

Ioanu Bogorinu,

maestrul ei smarit se recomanda prin acest'a on. publicu, că unul carele primește totu felul de insarcinari ce cadu in sfer'a acestei meserii, constea acelea din lucru tomitu seu din lucru gat'a. Intempiarea ce au avutu pâna acum lu incurajieza a-si ofera servitiele si unui on. publicu mai mare. Lucratoru sea se afla in Sabiu, strad'a Turnului. Nr. 1075.

(5-2)